

DATUM
2010-04-22
ERT DATUM
2010-03-15

DIARIENR
2010/52-4
ER BETECKNING
M2010/1101/Na

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

En myndighet för havs- och vattenmiljö (SOU 2010:8)

En myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor är motiverad

Utgångspunkten för utredningen har varit behovet av förstärkta insatser för ekologiskt hållbar utveckling av miljön i sjöar, älvar och hav. Statskontoret delar regeringens bedömning att dagens myndighetsstruktur är splittrad och därför inte utgör en tillräcklig bas för det samlade grepp om förvaltningen av havs- och vattenresurserna som regeringen strävar efter. Statskontoret tillstyrker därför utredningens huvudförslag om att bilda en ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor. Reformen har dock stora konsekvenser och inverkar på ansvars- och arbetsfördelningen mellan andra myndigheter, bl.a. avseende resurs- och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna.

Statskontoret har valt att särskilt kommentera förslagen nedan mot bakgrund av risken för sådana oklara ansvarsförhållanden. Framför allt uppmärksammar vi havsmiljömyndighetens verksamhet i förhållande till Naturvårdsverkets och Kustbevakningens uppgifter och ansvar. Här finns enligt Statskontoret flera frågor som måste hanteras så att inte oklarheter i gränsdragningarna påverkar arbetet negativt.

Risk för mål och rollkonflikt med oklara gränser mellan myndigheters uppgifter

Oklara motiv för överföring av delar av Naturvårdsverkets verksamhet

Naturvårdsverket berörs starkt av utredningens förslag, bl.a. genom att merparten av Naturvårdsverkets verksamhet inom vattenmiljöfrågor förs över till den nya myndigheten. Verksamheten är i många fall integrerade med uppgifter som föreslås ligga kvar på Naturvårdsverket. Hur dessa uppgifter påverkas av att splittras, är inte tillräckligt klarlagt, enligt Statskontorets bedömning.

Exempel på verksamhet som delas upp mellan myndigheterna är miljömålen och miljöövervakningen, där ansvaret för tre av miljömålen samt vattenrelaterade delar av miljöövervakningen förs till den nya myndigheten. Ytterligare ett exempel på oklar gränsdragning mellan Naturvårdsverket och den nya myndigheten är förslaget om skydd för områden och arter i hav och sötvatten, där den nya myndigheten bara ges ansvar för områdesskyddet av havsmiljön.

Vi bedömer att utredningen inte tillräckligt tydligt har visat ändamålsenligheten i den ansvarsuppdelning som föreslås för bl.a. miljömålsarbetet, miljöövervakningen och områdesskyddet. Statskontoret rekommenderar därför att gränsdragningen mellan myndigheterna utreds ytterligare. Detta bör så långt det är möjligt ske innan en omorganisation påbörjas. Statskontoret föreslår även att en utvärdering sker efter att reformen varit i kraft under en tid (se avsnittet Myndigheten bör utvärderas).

Oklart hur ansvaret för den operativa fiskerikontrollen ska utformas
EU:s nya kontrollförordning kräver att en enda myndighet ska samordna nationella myndigheters kontrollverksamhet. Detta ansvar föreslås läggas på den nya myndigheten. Enligt utredningens förslag kommer dock Kustbevakningen även fortsättningsvis genomföra fiskekontrollen till sjöss.

Statskontoret bedömer att centrala frågor rörande fiskekontroll till sjöss ej är tillräckligt belysta i betänkandet. Så väl frågan om att ge Kustbevakningen ett större ansvar för genomförandet av fiskerikontrollen som frågan om vem som bör ha ansvaret för landningskontrollerna besvaras ej. Statskontoret tar inte ställning i sakfrågorna men konstaterar att ett fungerande samarbete mellan myndigheter förutsätter att dessa oklarheter reds ut.

Övriga ställningstaganden

Vattenmyndigheterna bör integreras i den nya myndigheten

Statskontoret avstyrker utredningens huvudförslag om att vattenmyndigheterna bibehålls vid länsstyrelserna. Vi bedömer att förutsättningarna för en effektiv samordning är bättre om vattenmyndigheterna organiseras samlat. Statskontoret stödjer därför utredningens alternativa förslag, att föra de fem vattenmyndigheterna med kansliresurser till den nya myndigheten. Statskontoret bedömer att styrnings- och beslutsformerna för den verksamhet som vattenmyndigheterna i dag ansvarar för, behöver utredas närmare.

Överföring av uppgifter till Jordbruksverket tillstyrks

Effektivitetsvinster som samordning av flera typer stöd förväntas ge, är enligt vår bedömning tunga skäl att pröva utredningens förslag om att föra samman jordbruksstöd och strukturstödet till fisket i Jordbruksverket. Stats-

kontoret tillstyrker därför att strukturstöd för fisket förs till Jordbruksverket. Arbetsfördelningen mellan myndigheterna bör dock utvärderas redan på en tidig tidpunkt, under hänvisning till att den nya myndigheten kan gå miste om visst kunskapsunderlag för sin övriga verksamhet till följd av detta.

Forskningsverksamheten och forskningsfartygen

Enligt Statskontoret är det angeläget att myndighetens behov av kunskapsunderlag för den egna kärnverksamheten samt internationell rapportering säkerställs. Statskontoret är dock tveksamt till att myndigheten ska bedriva egen forskning. Statskontoret tillstyrker att den nya myndighetens behov av forskningsunderlag och kunskapsförsörjning ses över i särskild ordning.

Resurser genom effektivisering?

Statskontoret är tveksamma till om utredningen i tillräcklig grad har sett över möjligheter till resursbesparingar genom effektivisering. Om utredningens förslag vad gäller omfördelning av uppgifter och ansvar mellan myndigheterna ändras, kommer sannolikt kostnadsbilden att påverkas. Dessa oklarheter är enligt Statskontoret skäl till att resursfrågorna bör belysas grundligt innan nästa steg i myndighetsbildandet genomförs.

Myndigheten bör utvärderas

Mot bakgrund av de brister som finns i utredningens konsekvensanalyser och med tanke på den korta tid som utredningen har haft till förfogande och de omfattande förändringar som bildandet av en ny havs- och vattenmiljömyndighet kommer att leda till, bör den nya myndigheten utvärderas när den har varit verksam en tid. I en sådan utvärdering är det särskilt angeläget att belysa hur samverkan och samordning mellan myndigheter faktiskt har fungerat.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Forsknings- och utredningschef Laura Hartman samt utredare Ingrid Skare, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Ingrid Skare